

Jestem zmianą, której chcę na Świecie!

3R – Rozszyfruj Eko-skrót

Opis: Warsztat dotyczący problematyki składowania odpadów.

Cele:

Po zajęciach uczestnicy m.in.:

- Wiedzą jaki wpływ na stan środowiska mają składowiska odpadów.
- Znają sposoby zapobiegania powstawaniu zbyt dużej ilości odpadów.

Metody i formy pracy: praca w podgrupach, praca indywidualna, analiza i interpretacja informacji, filmiki edukacyjne, dyskusje na forum grupowym

Pojęcia kluczowe: odpad, segregacja odpadów, zasada 3R – reduce, reuse, recykle

Materiały: kartki flipchart, markery, kredki, długopisy, kartki typu postit, taśma malarska, worek na śmieci, kosz na śmieci, filmy:
„How to destroy the Word. Rubbish”, <http://www.youtube.com/watch?v=u0OQPvY0S1o>
oraz

„Segregujemy śmieci” <http://www.youtube.com/watch?v=qbwj-D84tSk>
oraz

film Stowarzyszenia eFTe o segregacji śmieci:

<http://www.youtube.com/watch?v=CZIZuo811es>

Przebieg zajęć

1. Wprowadzenie

Przywitanie uczestników

Przedstawienie się prowadzących

Przedstawienie celów i programów warsztatu

Jestem zmianą, której chcę na Świecie!

Prezentowanie się uczestników wg schematu: Mam na imię...najczęściej wyrzucam do kosza...

Ustalenie zasad pracy na warsztacie – spisanie kontraktu

2. Jak zniszczyć świat?

Dzielimy osoby uczestniczące na podgrupy trzyosobowe. Każda z nich otrzymuje kartkę flipchart oraz markery. Zadaniem uczestników jest wymyślenie i opisanie/narysowanie ich pomysłu na to „Jak można zniszczyć świat?”, należy podać także dokładną instrukcję działań.

Każda podgrupa prezentuje na forum swój pomysł. Prowadząca informuje, że jednym ze sposobów w jaki możemy zniszczyć świat jest czynność, którą każdy z nas wykonuje każdego dnia kilkakrotnie.

Prezentujemy film „How to destroy the Word. Rubbish”:
<http://www.youtube.com/watch?v=u0OQPvY0S1o>

Po filmie pytamy grupę: Jakie refleksje wzbudził w was ten filmik edukacyjny?

3. Co to jest odpad?

Stawiamy na środku sali kosz na śmieci, wkładamy do niego czysty worek na śmieci (można to zrobić przed zajęciami). Prosimy, aby każda osoba uczestnicząca wzięła do ręki jakiś przedmiot. Pytamy kolejno wszystkich o to, co trzymają w dłoni: „Co to jest?”. Następnie, prosimy o wrzucenie tego przedmiotu do kosza na śmieci. Zadajemy kolejno każdej osobie pytanie: „A teraz co to jest?” W ten sposób zaczynamy dyskusję na temat tego, co to są śmieci/ odpady?

W wyniku rozmowy uczestnicy/uczestniczki powinni zapamiętać, że odpadem jest każda rzecz, substancja, materiał, który jest już nam niepotrzebny. Coś co miało dla nas jakąś wartość, w szybki sposób może stać się odpadem.

Jestem zmianą,

której chcę na Świecie!

4. Odpady/śmieci - ile ich produkujemy i co się z nimi dalej dzieje?

Rozkładamy pośrodku kręgu worek na śmieci. Prosimy, aby każda osoba uczestnicząca napisała na kartce postit wszystko, co wyrzucił do kosza w ciągu ostatnich 24 h. Prosimy o dobre zastanowienie się i wypisanie dokładnie wszystkiego oraz wyraźne pismo, ponieważ będziemy jeszcze pracować z tymi postitami. Każdy/każda, kto wypisze swoje „śmieci” z ostatnich 24 h, nakleja postit na worek od śmieci.

Następnie prosimy, aby każda osoba kolejno z kręgu wymieniła jeden produkt, który nie potrzebuje opakowania, który potem staje się odpadem (np. chleb, owoce, warzywa jeśli nie kupujemy ich na opakowanych/na tacce i używamy torebek materiałowych), w sytuacji braku pomysłu prosimy grupę o pomoc. Podane przykłady zapisujemy na tablicy/flipcharcie.

Zwracamy uwagę na fakt, że coraz trudniej znaleźć jakąkolwiek rzecz w sklepie, która nie wymaga opakowania. Można tutaj też zapytać grupę o rolę opakowań – to, że są one m.in. nośnikiem reklamy. Ogromnym problemem dzisiejszego świata są śmieci i fakt, że każdy człowiek produkuje ich coraz więcej, przykładowo każdy Polak produkuje średnio w ciągu roku 320 kg śmieci.

Zadajemy pytania grupie:

Co się dzieje dalej z odpadkami? Co ludzie robią ze śmieciami? Gdzie trafiają?

Odpowiedzi zapisujemy na kartkach/postitach dorysowując obok wyrazów strzałki, kartki/postity rozkładamy dookoła worka ze śmieciami.

(przykładowe odpowiedzi: kosz na śmieci, wysypisko śmieci, dzikie wysypiska – lasy, zakopywanie śmieci, wyrzucanie do rzek, spalanie śmieci)

Następnie zadajemy pytania grupie:

Co potem dzieje się ze śmieciami?

Odpowiedzi zapisujemy na kartkach/postitach dorysowując obok wyrazów strzałki, kartki/postity rozkładamy dookoła wcześniej rozłożonych kartek wokół worka na śmieci.

(przykładowe odpowiedzi: rozkładają się wiele lat, są segregowane, recykling, zanieczyszczają powietrze – wdychamy je, dostają się do gleby, dostają się do wód gruntowych, zanieczyszczają zbiorniki wodne, są zjadane przez zwierzęta)

Pozytywne działania związane z dystrybucją śmieci (segregowanie, recykling) zapisujemy zielonym markerem pozostałe czerwonym markerem.

Jestem zmianą, której chcę na Świecie!

Podsumowujemy dyskusję mówiąc, że wyrzucając śmieci, często mamy poczucie, że „mamy je z głowy” tym, czasem odpady nie umiejętnie zagospodarowane (wyrzucone do lasów, spalane) w ten, czy inny sposób wracają do nas. Problem śmieci to jeden z głównych problemów naszych czasów, w tym problem każdego/ każdej z nas, ponieważ każdy/każda śmieci produkuje i na każdego/każdą one oddziałują.

5. Nauka segregowania śmieci

Informujemy osoby uczestniczące, że jedną z podstawowych metod racjonalnego radzenia sobie z odpadami jest ich segregowanie. Nie jest to czynność prosta, wymaga ona wiedzy. Przy czym, należy pamiętać, że od 1 lipca 2013 weszła ustawa, która nakazuje segregowanie śmieci w każdym gospodarstwie domowym.

Prezentujemy film: Segregujemy śmieci

<http://www.youtube.com/watch?v=gbwj-D84tSk>

Zwracamy grupie uwagę, aby uważnie oglądała film, bo informacje z niego będą potrzebne.

Dzielimy uczestników na 3 podgrupy. Każda podgrupa otrzymuje flipchart, kolorowe flamastry, kredki oraz karteczki postit, na których członkowie/członkinie podgrupy zapisali śmieci, które wyrzucili w ciągu ostatnich 24 godzin (Ćwiczenie 4) . Zadaniem każdej podgrupy jest narysowanie tyłu rodzajów pojemników na śmieci ile uważają za konieczne oraz rozdzielenie odpadów z karteczek postit między narysowane pojemniki.

Prosimy, aby wykorzystali wiedzę z filmu, ale także swoją własną, ponieważ nie wszystkie informacje dotyczące segregacji śmieci zostały zawarte w filmie.

Następnie sprawdzamy „segregację śmieci” każdej podgrupy na forum. Informujemy, że jeśli nie wiemy gdzie wrzucić dany śmieć, to możemy poszukać porad w Internecie, ale także na stronie urzędu gminy.

Pytamy uczestników o ich doświadczenia, opinie dotyczące z segregacji śmieci. Pytamy, co oni mogą zrobić, by szerzyć ideę segregowania śmieci wśród swoich najbliższych.

Pokazujemy film Stowarzyszenia Efte o segregacji śmieci:

<http://www.youtube.com/watch?v=CZlZuo811es>

Jestem zmianą,
której chcę na Świecie!

6. 3R - ekoskrót

Rysujemy na tablicy/flipcharcie hasło

3 R

REDUCE – Unikaj, Ogranicz

REUSE – Użyj, Wykorzystaj ponownie

RECYKLE – Utylizuj, recyklingu

Mówimy, że zasada 3R, to metoda na racjonalne zarządzanie odpadami. Prosimy osoby uczestniczące, aby podały swoje pomysły – o co może chodzić w rozwinięciu/ rozumieniu każdego z podanych haseł.

Pomysły zapisujemy na tablicy/flipcharcie. Następnie tłumaczymy zasadę 3R:

Zasada 3R: Reduce, Reuse, Recycle, promuje zdrowy dla środowiska styl życia, konsumpcji dóbr i traktowania odpadów. Spolszczone: **zasada 3 U: Unikaj** kupowania zbędnych rzeczy, **Użyj** powtórnie, **Utylizuj**.

Pierwszy czasownik (**ogranicz**) przypomina o możliwości zmniejszenia ilości generowanych odpadów poprzez ograniczenie konsumpcji niepotrzebnych produktów – unikaj kupowanie zbędnych lub niepotrzebnych rzeczy, unikaj towarów nadmiernie opakowanych (niepotrzebnie nadmiernie opakowanych).

Drugi (**użyj ponownie**) przypomina o możliwości powtórnego wykorzystania produktów powszechnie uznanych za jednorazowe, co zmniejsza skalę zanieczyszczeń środowiska, powstałych zarówno wskutek efektów ubocznych produkcji jak i akumulacji śmieci. Odnosi się do propozycji ponownego, wielokrotnego wykorzystania towarów, czasem w zupełnie nowym przeznaczeniu. Wreszcie ostatni czasownik (**oddaj do odzysku / recykluj**) mówi co należy zrobić w sytuacji, gdy nie można zrezygnować z produktu, a powstałego z niego odpadu nie da się wykorzystać ponownie: należy go wrzucić do odpowiedniego pojemnika celem ponownego wykorzystania w produkcji. Kolejność czasowników nie jest w tym zwrocie przypadkowa. Największe korzyści dla środowiska niesie *ograniczanie* nadmiernej konsumpcji oraz *wielokrotne użycie* – czyli jak najpóźniejsze uznanie produktu za odpad. Wreszcie ich racjonalne *przetwarzanie* pomaga ograniczyć obciążenia środowiska związane z pozyskaniem produktu z surowców pierwotnych i wspomnianą wcześniej akumulacją śmieci.

Jestem zmianą, której chcę na Świecie!

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Zasada_3R

Rozmawiamy z grupą na temat możliwości wdrożenia 3R, w ich codzienne życie, pomysły spisujemy na flipchart.

7. Zakończenie

Dziękujemy osobom uczestniczącym za pracę na zajęciach i prosimy, aby każdy/każda podał/-a jedną zmianę jaką chce wprowadzić w swoje codzienne życie, która dotyczy zapobieganiu powstawania zbyt dużej ilości odpadów.

Autorka scenariusza: Paulina Trojanowska

Na bazie dostępnych mu praw, Stowarzyszenie Edukacji Nieformalnej „Meritum” udostępnia scenariusz na wolnej licencji Creative Commons.

Scenariusz jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Stowarzyszenia Edukacji Nieformalnej „Meritum”.

Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej ze pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2013 r.

Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej.

Treść licencji dostępna jest na stronie: creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/legalcode